

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,

themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

**Міністерство захисту
довкілля та природних
ресурсів України**

Щодо розгляду проєкту Закону

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала від 21 квітня 2021 року № 17362/1/1-21 у Міністерстві юстиції України в межах компетенції розглянуто лист Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування від 20 квітня 2021 року № 04-15/11-2021/134748 щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту морських ссавців і чужорідних видів акул» (реєстр. № 5366 від 13.04.2021) (далі – проєкт Закону), поданого народними депутатами України Скороход А.К., Кривошеєвим І.С., Брагарем Є.В. та іншими народними депутатами України, і повідомляється про деякі зауваження та пропозиції до нього.

1. Абзацами другим, третім підпункту 1 пункту 1 розділу I проєкту Закону пропонується внести зміни до Закону України «Про тваринний світ». Зокрема, частину першу статті 13 вказаного Закону передбачається доповнити абзацами сімнадцятим, вісімнадцятим в частині *віднесення до повноважень уповноважених центральних органів виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу нормативно-правового регулювання та організацію питань реабілітації (реадаптації) морських ссавців (включаючи китоподібних, в тому числі китів, дельфінів, білух, а також ластоногих, в тому числі моржів, морських котиків та інших тюленів), ведення реєстру морських ссавців (включаючи китоподібних, в тому числі китів, дельфінів, білух, а також ластоногих, в тому числі моржів, морських котиків та інших тюленів), які проходять реабілітацію (реадаптацію) і підлягають випуску в природне середовище.*

Крім того, підпунктом 2 пункту 1 розділу I проєкту Закону пропонується внести зміни до частини першої статті 31 Закону України «Про тваринний світ», внаслідок яких зазначена частина набуде такого змісту: «Підприємствам, установам, організаціям і громадянам дозволяється добування (придбання) диких тварин з метою утримання і розведення у напіввільних умовах чи в неволі для використання цих тварин та отриманих

продуктів їх життєдіяльності, крім морських ссавців (включаючи китоподібних, в тому числі китів, дельфінів, білух, а також ластоногих, в тому числі моржів, морських котиків та інших тюленів)».

У зв'язку з цим слід зазначити, що статтею 3 Закону України «Про тваринний світ», визначено, що *об'єктами тваринного світу, на які поширюється дія цього Закону, є: дикі тварини – хордові, в тому числі хребетні (ссавці, птахи, плазуни, земноводні, риби та інші) і безхребетні (членистоногі, молюски, голкошкірі та інші) в усьому їх видовому і популяційному різноманітті та на всіх стадіях розвитку (ембріони, яйця, лялечки тощо), які перебувають у стані природної волі, утримуються у напіввільних умовах чи в неволі; частини диких тварин (роги, шкіра тощо); продукти життєдіяльності диких тварин (мед, віск тощо).*

Разом з тим, як зазначені зміни, які передбачають деталізацію морських ссавців, зокрема, в частині слів *«(включаючи китоподібних, в тому числі китів, дельфінів, білух, а також ластоногих, в тому числі моржів, морських котиків та інших тюленів)»*, так інші положення Закону, які містять відповідне уточнення, на нашу думку, не відповідають принципу правової визначеності, оскільки з їх змісту чітко не вбачається, чи поширюватимуться наведені положення на правове регулювання *всіх об'єктів тваринного світу, які віднесені до категорії морських ссавців, чи лише на окремі їх види.* При цьому у своєму рішенні від 20.12.2017 № 2-р/2017 Конституційний Суд України установив, що принцип правової визначеності вимагає чіткості, зрозумілості й однозначності правових норм.

Слід також зауважити, що зі змісту абзаців другого, третього підпункту 1 пункту 1 розділу I проекту Закону чітко не вбачається, до *повноважень якого центрального органу виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу передбачається віднести здійснення нормативно-правового регулювання та організації питань реабілітації (реадаптації) морських ссавців та ведення їх реєстру, а також про прийняття яких саме нормативно-правових актів йдеться.*

Крім того, із аналізу запропонованих абзацом третім підпункту 1 пункту 1 розділу I проекту Закону змін до частини першої статті 13 Закону України «Про тваринний світ», інших положень проекту Закону неможливо *дійти чіткого висновку щодо вимог до ведення реєстру морських ссавців (форма та процедура ведення реєстру, перелік інформації, яка має міститись в реєстрі, інше).*

Ураховуючи вищевикладене, проект Закону в цілому потребує суттєвого доопрацювання.

2. Абзацом другим підпункту 1 пункту 1 проекту Закону пропонується внести зміни до частини першої статті 13 Закону України «Про тваринний світ» та визначити, що до повноважень уповноважених центральних органів виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу належить, зокрема, *нормативно-правове регулювання та організація питань реабілітації (реадаптації) морських ссавців (включаючи китоподібних,*

в тому числі китів, дельфінів, білух, а також ластоногих, в тому числі моржів, морських котиків та інших тюленів).

Разом з тим, згідно з частиною першої статті 11 Закону України «Про тваринний світ» державне управління та регулювання у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу здійснюють Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, уповноважені центральні органи виконавчої влади у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу, до яких належать центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері рибного господарства, інші уповноважені органи виконавчої влади відповідно до їх повноважень.

У свою чергу повідомляємо, що відповідно до частини другої статті 6, частини другої статті 19, частини другої статті 120 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Так, Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» (далі – Закон), який є базовим та визначає організацію, повноваження та порядок діяльності центральних органів виконавчої влади України, встановлено, що систему центральних органів виконавчої влади складають міністерства України (далі – міністерства) та інші центральні органи виконавчої влади. Система центральних органів виконавчої влади є складовою системи органів виконавчої влади, вищим органом якої є Кабінет Міністрів України.

Міністерство є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в одній чи декількох визначених Кабінетом Міністрів України сферах, визначає пріоритетні напрями розвитку, *забезпечує нормативно-правове регулювання, вправі видавати накази нормативно-правового змісту* (частини перша-друга статті 1, частина перша статті 6, статті 7, 15), інші ж центральні органи виконавчої влади таких повноважень не мають, а виконують виключно окремі функції з реалізації державної політики, їх основними завданнями є, зокрема, надання адміністративних послуг, здійснення державного нагляду (контролю), управління об'єктами державної власності внесення пропозицій щодо забезпечення формування державної політики на розгляд міністрів, які спрямовують та координують їх діяльність; ці органи *в межах своїх повноважень видають лише накази організаційно-розпорядчого характеру*

(частина друга статті 1, частина перша статті 16, частина перша статті 17, частина перша статті 23).

Враховуючи зазначене, відповідні положення проєкту Закону потребують доопрацювання.

Аналогічне зауваження стосується проєкту Закону в частині вживання в ньому таких правових конструкцій як *«центральный орган виконавчої влади, що формує та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, екологічної та в межах повноважень, передбачених законом, біологічної і генетичної безпеки»*; *«центральный орган виконавчої влади з формування і забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, екологічної та в межах повноважень, передбачених законом, біологічної і генетичної безпеки»*, *«центральный орган виконавчої влади, що формує та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища»*, *«центральный орган виконавчої влади з формування і реалізації державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, екологічної та в межах повноважень, передбачених законом, біологічної і генетичної безпеки»*.

3. Підпунктом 3 пункту 1 розділу I проєкту Закону пропонується Закон України «Про тваринний світ» доповнити статтею 45¹, згідно з якою передбачити особливості реабілітації (реадаптації) морських ссавців та їх ідентифікацію і реєстрацію.

Так, в частині першій запропонованої статті 45¹ Закону України «Про тваринний світ» пропонується передбачити, що морські ссавці (китоподібні, в тому числі кити, дельфіни, білухи, а також ластоногі, в тому числі моржі, морські котики та інші тюлені), що знаходяться в неволі або в напіввільних умовах, в тому числі конфісковані морські ссавці, підлягають випуску в середовище існування, що відповідає їх природним особливостям та походженню.

При цьому в частинах другій, четвертій статті 45¹ Закону України «Про тваринний світ» передбачається визначити, що заходи з реабілітації (реадаптації) здійснюються виключно в напіввільних умовах в морських акваторіях природного середовища існування для конкретного виду морських ссавців. По відношенню до морських ссавців природного ареалу України заходи з реабілітації (реадаптації) та повернення в середовище існування здійснюються в кліматично придатний для утримання в напіввільних умовах період року в акваторіях Чорного та Азовського морів. Природні акваторії для забезпечення утримання морських ссавців в напіввільних умовах повинні бути обгороджені пальово-сітчастими стінками та гарантовано захищені від штормів, прибойних хвиль і впливу антропогенного забруднення, з метою проведення реабілітації (реадаптації) і підготовки до повернення морських ссавців у природні місця існування.

Правові конструкції *«утримувати морських ссавців в неволі»*; *«утримувати і розводити чужорідні види акул в неволі»*, *«морські ссавці,*

утримувалися в неволі» вживаються також у підпунктах 2, 4 пункту 3 розділу I проєкту Закону, якими передбачається внесення змін до Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження».

З метою дотримання принципу визначеності правової норми, її ясності і недвозначності, у проєкті Закону слід чітко визначити, в чому полягають *критерії віднесення умов утримання тварин до таких категорій: у напіввільних умовах, у неволі*.

Крім того, положення запропонованої підпунктом 3 пункту 1 розділу I проєкту Закону статті 45¹ Закону України «Про тваринний світ» потребують доопрацювання з метою уточнення в частині слів *«організаційно-правова форма проведення заходів з реабілітації (реадаптації)», «в кліматично придатний для утримання в напіввільних умовах період року», «відповідні фахівці», «далеко від місць антропогенного забруднення»*.

4. Відповідно до частини сьомої статті 45¹ (у редакції підпункту 3 пункту 1 розділу I проєкту Закону) морські ссавці, що були повернені в середовище існування, підлягають *обов'язковому відстеженню (моніторингу)*. *Порядок проведення моніторингу морських ссавців в українських акваторіях Чорного моря та Азовського моря* затверджується центральним органом виконавчої влади, що формує та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, екологічної та в межах повноважень, передбачених законом, біологічної і генетичної безпеки.

Водночас зі змісту наведених положень залишається незрозумілим, в чому полягатиме проведення обов'язкового відстеження (моніторингу) морських ссавців, а також, чи є обов'язковим здійснення відповідного моніторингу стосовно морських ссавців, що відносяться за видовим походженням до морської фауни інших держав, та підлягають вивезенню для проведення заходів з реабілітації (реадаптації) і підготовки до випуску в придатне для існування природне середовище у порядку, визначеному частиною п'ятою статті 45¹ проєкту Закону.

5. Підпунктом 4 пункту 1 розділу I проєкту Закону пропонується статтю 53 Закону України «Про тваринний світ» доповнити частинами п'ятою та шостою, визначивши, що відповідно до статті 14 «Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення», *забороняється ввезення на територію України і вивезення з її території живих морських ссавців* (в тому числі частин тіла, за виключенням біоматеріалу для проведення досліджень), які є об'єктами регулювання зазначеної Конвенції, за виключенням ввозу і вивозу живих морських ссавців з ціллю реабілітації (реадаптації) і випуску в середовище існування. *Забороняється ввезення на територію України чужорідних видів акул* (в тому числі частин їх тіла, окрім зразків з науково-дослідною метою).

Питання ввезення в Україну і вивезення за її межі об'єктів тваринного світу та знарядь їх добування регулюється статтею 53 Закону України «Про тваринний світ». Так, відповідно до нормативних положень статті 53 Закону

України «Про тваринний світ», до яких проектом Закону не передбачаються зміни, ввезення в Україну і вивезення за її межі об'єктів тваринного світу, крім генетично модифікованих, здійснюються за правилами, встановленими законодавством України, у тому числі міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Документи (дозволи або сертифікати), що видаються уповноваженими органами України відповідно до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення, вносяться такими органами до єдиного державного інформаційного веб-порталу «Єдине вікно для міжнародної торгівлі» у формі електронних документів, засвідчених електронним цифровим підписом, в день видачі таких документів.

Органи доходів і зборів здійснюють митні формальності, необхідні для випуску у відповідний митний режим об'єктів тваринного світу, які є об'єктами регулювання зазначеної Конвенції, на підставі документів (дозволів або сертифікатів), отриманих від уповноважених органів України з використанням механізму «єдиного вікна» відповідно до Митного кодексу України.

Забороняється ввезення в Україну електроловильних систем (електровудок), монопітків (волосінних) сіток, мисливських капканів та інших засобів добування об'єктів тваринного світу, заборонених законом.

При цьому відповідно до пункту 4 статті 2 Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (Україна приєдналася до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення» згідно із Законом України від 14 травня 1999 року № 662-XIV) *Сторони дозволяють торгівлю зразками видів, занесених до Додатків I, II, III, тільки відповідно до положень цієї Конвенції.*

Згідно з пунктом 1 статті 14 вказаної Конвенції положення цієї Конвенції ніяким чином не стосуються права Сторін вживати: *(a) більш суворих внутрішніх заходів відносно умов торгівлі, добування, володіння чи перевезення зразків видів, занесених до Додатків I, II й III, чи заходів повної на це заборони, або (b) внутрішніх заходів, які обмежують чи забороняють торгівлю, добування, володіння чи перевезення зразків видів, занесених до Додатків I, II й III.*

Водночас в результаті аналізу законодавчих актів у сфері використання об'єктів тваринного світу, а саме законів України «Про тваринний світ», «Про захист тварин від жорстокого поводження», «Про Червону книгу України» в чинній редакції, та з урахуванням пропонованих проектом Закону змін, не виявлено чітких положень щодо заборони ввезення на територію України та вивезення з її території наведених вище видів морських ссавців та чужорідних видів акул.

У зв'язку із зазначеним, запропоновані підпунктом 4 пункту 1 розділу I проєкту Закону положення, потребують додаткового аналізу в рамках фахової експертизи.

6. Підпунктом 1 пункту 2 розділу I проєкту Закону пропонується частину першу статті 19 доповнити реченням, згідно з яким забороняється *спеціальне використання морських ссавців природного ареалу України*.

З огляду на зазначене, а також ураховуючи те, що базовим законодавчим актом у сфері регулювання відносин, пов'язаних з веденням Червоної книги України, охороною, використанням та відтворенням рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу, занесених до Червоної книги України, є Закон України «Про Червону книгу України», проєкт Закону слід, на нашу думку, доповнити положеннями щодо внесення змін до Закону України «Про Червону книгу України» в частині *визначення правових наслідків встановлення відповідної заборони, а також критеріїв визначення окремих об'єктів тваринного світу, щодо спеціального використання яких має встановлюватися відповідна заборона*.

Крім того, зміни, запропоновані підпунктом 1 пункту 2 розділу I проєкту Закону, потребують взаємоузгодження із чинною редакцією частини першої статті 19 вказаного Закону (до якої проєктом Закону не передбачаються зміни), відповідно до якої *спеціальне використання (добування, збирання) об'єктів Червоної книги України здійснюється у виняткових випадках лише у наукових і селекційних цілях, у тому числі для розмноження, розселення і розведення у штучно створених умовах, а також для відтворення популяцій за дозволом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, на підставі рішень Національної комісії з питань Червоної книги України, прийнятих відповідно до її повноважень*.

7. Завданням проєкту Закону згідно з пояснювальною запискою до нього є *встановлення повної заборони на дельфінарії (океанаріуми), що використовують морських ссавців в якості артистів чи «тварин-терапевтів», зокрема на фізичний контакт з дельфінами та іншими морськими ссавцями, а саме: на дельфінотерапію, дайвінг разом з морськими ссавцями, фото- і відеозйомку в безпосередньому контакті з морськими ссавцями, купівлю-продаж живих морських ссавців, чужорідних видів акул (в тому числі частин їх тіл, окрім зразків з науково-дослідною метою), ввезення на територію України та вивезення живих морських ссавців, за виключенням випадків перевезення живих морських ссавців для підготовки та випуску в іншій державі з морськими акваторіями, які є природним середовищем існування інших видів (нечорноморських) морських ссавців, ввезення на територію України чужорідних видів акул (в тому числі частин їх тіла, окрім зразків з науково-дослідною метою), розмноження морських ссавців з комерційною метою*.

Підпунктом 2 пункту 3 розділу I проекту Закону пропонується у Законі України «Про захист тварин від жорстокого поводження» статтю 8 доповнити частинами шостою, сьомою, які передбачають, що забороняється утримувати морських ссавців в неволі, в тому числі:

- з метою їх дресування та демонстрації здібностей до дресури;
- з метою надання послуг з фізичного контакту відвідувачів з морськими ссавцями (дельфінотерапія, дайвінг разом з морськими ссавцями, фото- і відеозйомка в безпосередньому контакті з морським ссавцем тощо);
- з метою розведення для продажу або отримання іншої комерційної вигоди.

Забороняється утримувати і розводити чужорідні види акул в неволі.

Також підпунктом 3 пункту 3 розділу I проекту Закону пропонується частину третю статті 13 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» викласти в іншій редакції, в якій планується передбачити, що *забороняється продаж диких тварин з числа видів, що занесені до Червоної книги України або підлягають охороні відповідно до чинних міжнародних угод, конвенцій тощо, ратифікованих Україною. Забороняється придбання та збут живих морських ссавців та чужорідних видів акул, вивіз з території України живих морських ссавців та ввезення на її територію морських ссавців, чужорідних видів акул.*

Разом з цим, підпунктом 4 пункту 3 розділу I проекту Закону пропонується статтю 25 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» доповнити частиною восьмою, якою передбачити, що *забороняється використовувати морських ссавців у видовищних заходах, цілями яких є показ здібностей морських ссавців до дресури, надання послуг з фізичного контакту відвідувачів з морськими ссавцями (дельфінотерапія, дайвінг разом з морськими ссавцями, фото- і відеозйомка в безпосередньому контакті з морським ссавцем тощо). Морські ссавці, що утримувалися в неволі, після проведення заходів з реабілітації (реадаптації) підлягають випуску в середовище існування, що відповідає їх біологічним та видовим особливостям, у порядку встановленому центральним органом виконавчої влади з формування і реалізації державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, екологічної та в межах повноважень, передбачених законом, біологічної і генетичної безпеки.*

Проте поза увагою проекту Закону залишилися такі питання як: умови та порядок припинення діяльності існуючих об'єктів (зоопарки, дельфінарії інше), в яких утримуються вказані види об'єктів тваринного світу, визначення джерел, за рахунок яких будуть компенсувати збитки, які понесуть суб'єкти господарювання після заборони, порядок відчуження видів тварин, на утримання яких встановлено відповідну заборону.

До того ж, Україна приєдналась до Угоди про збереження китоподібних Чорного моря, Середземного моря та прилеглої акваторії Атлантичного океану (Закон України № 1067-IV від 9 липня 2003 року), пунктами 1, 2 статті II якої визначено, що сторони вживають скоординованих заходів з

метою досягнення та підтримування сприятливого статусу збереження китоподібних. *З цією метою Сторони забороняють будь-яке навмисне вилучення китоподібних та вживають всіх необхідних заходів щодо припинення таких дій, де це ще не зроблено, а також співробітничать у створенні та підтримуванні мережі територій, що підлягають спеціальній охороні, з метою збереження китоподібних.* Будь-яка Сторона може допускати винятки щодо заборони, встановленої попереднім пунктом, тільки у надзвичайних ситуаціях, передбачених у пункті 6 Додатка 2, або після консультації з Науковим Комітетом з метою проведення не смертельних досліджень *in situ*, спрямованих на підтримування сприятливих умов для китоподібних.

Ця Угода застосовується до всіх китоподібних, область поширення яких знаходиться повністю або частково в межах території Угоди або які випадково чи іноді заходять на територію Угоди, перелік яких наведений у Додатку 1 до цієї Угоди (пункт 1 статті I вказаної Угоди).

Слід також зазначити, що положення підпунктів 2, 4 пункту 3 розділу I проєкту Закону потребують доопрацювання з метою уникнення дублювання, ураховуючи те, що вони мають схожі за змістом положення.

Крім того, зауважуємо, що проєкт Закону не містить положень щодо встановлення відповідальності у разі порушення заборон, передбачених підпунктами 2, 3 пункту 3 розділу I проєкту Закону, які носять імперативний характер, що, як наслідок, може призвести до їх нівелювання.

З огляду на зазначене, проєкт Закону потребує відповідного доопрацювання.

8. Підпунктом 3 пункту 3 розділу I проєкту Закону передбачено викласти в новій редакції частину третьої статті 13 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження», визначивши: «Забороняється продаж диких тварин з числа видів, що занесені до Червоної книги України або підлягають охороні відповідно до чинних міжнародних угод, конвенцій тощо, ратифікованих Україною. Забороняється придбання та збут живих морських ссавців та чужорідних видів акул, вивіз з території України живих морських ссавців та ввезення на її територію морських ссавців, чужорідних видів акул.»

Відповідно до Закону України «Про міжнародні договори України» міжнародний договір України це укладений у письмовій формі з іноземною державою або іншим суб'єктом міжнародного права, який регулюється міжнародним правом, незалежно від того, міститься договір в одному чи декількох пов'язаних між собою документах, і незалежно від його конкретного найменування (договір, угода, конвенція, пакт, протокол тощо).

З огляду на зазначене, пропонуємо слова *«міжнародних угод, конвенцій тощо, ратифікованих Україною»* замінити словами *«міжнародних договорів України»*.

9. Пунктом 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону пропонується встановити певні завдання уповноваженому органу

державної влади (центральному органу виконавчої влади з формування і реалізації державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, екологічної та в межах повноважень, передбачених законом, біологічної і генетичної безпеки).

Крім того, абзацом другим пункту 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону пропонується передбачити, що *уповноваженому органу державної влади (центральный орган виконавчої влади з формування і реалізації державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, екологічної та в межах повноважень, передбачених законом, біологічної і генетичної безпеки) у тримісячний строк з дня набрання чинності цим законом провести діяльність з організації:*

- *надання у відповідності до законодавства установам, що проводимуть реабілітацію (реадаптацію) і випуск в природне середовище існування морських ссавців, частини морської акваторії Чорного або Азовського морів захищеної від штормів, прибійних хвиль і впливу антропогенного забруднення.*

Запропоновані положення проєкту Закону потребують доопрацювання з огляду на те, що відповідно до частини першої статті 113 Конституції України, частини другої статті 1 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» Кабінет Міністрів України є вищим органом у системі органів виконавчої влади, здійснює виконавчу владу безпосередньо та через міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Раду міністрів Автономної Республіки Крим та місцеві державні адміністрації, *спрямовує, координує та контролює діяльність цих органів.*

Слід також звернути увагу, що *розпорядження внутрішніми морськими водами, територіальним морем, а також акваторією морських портів віднесено до повноважень Кабінету Міністрів України (пункт 2 частини першої статті 14 Водного кодексу України).*

10. Пунктом 5 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону пропонується передбачити, що для морських ссавців, які не встигли пройти реабілітацію (реадаптацію) в кліматично придатний для їх виду період року, повинні бути створені *комфортні умови* зимування з урахуванням їх біологічних особливостей.

Зазначене положення проєкту Закону потребує доопрацювання в частині застосування мовної конструкції «комфортні умови», оскільки незрозуміло, в чому мають полягати такі умови та яким чином вказані умови мають бути створені.

Перший заступник Міністра

Євгеній ГОРОВЕЦЬ